

Statsminister
Odvar Nordli

S P E R R E F R I S T
Onsdag 5. september 1979
kl. 1930

STATSMINISTER NORDLIS FOREDRAG I VERDENSTEATRET, TROMSØ
ONSDAG 5. SEPTEMBER 1979

Aktuelle spørsmål i kystdistriktene nordpå.

Hovedproblemet i Nord-Norge er nå som før, næringslivet er i for stor grad avhengig av en næring - fisket. Det er på dette felt vi fortsatt har den avgjort største oppgaven foran oss: Å skape et mer differensiert arbeids- og næringsliv.

En eventuell oljevirkosomhet vil i denne sammenheng gi et verdifullt bidrag. Men heller ikke dette vil være nok alene.

Vi må gå gjennom distriktspolitikken på nytt.

Virkemidlene har gitt betydelige resultater, men ikke tilstrekkelige til å nå målene vi har satt oss.

Regjeringen er innstilt på å ta viktige sider ved distrikts- og etableringspolitikken opp til drøfting for å finne fram til virkemidler som virker mer presist i retning av å nå de mål vi ønsker å nå - et variert næringsliv i alle deler av landet.

Regjeringen vil om kort tid legge fram konkrete planer for å løse noen av de strukturproblemene vi i dag møter i Nord-Norge.

De vurderes for tiden av et eget statssekretærutvalg for Nord-Norge-saker.

Norske fiskerier har i løpet av kort tid kommet opp i en alvorlig situasjon ved at ressursgrunnlaget svikter for flere fiskeslag. Våre fiskeriers fremtid vil på en helt avgjørende måte være avhengig av at vi klarer å bevare og helst styrke ressursgrunnlaget for våre viktigste fiskerier.

I korthet betyr dette at denne nærings fremtidig styrke og utviklingsmulighet avhenger av om det er politisk vilje til å gjennomføre nødvendige reguleringstiltak.

Regjeringen kan ikke akseptere at kortsiktige interesser fører til overbeskatning av ressursene og derved svekker næringen som helhet på lengre sikt.

Jeg erkjenner fullt ut at det ikke er noen enkel oppgave vi står overfor.

Jeg har imidlertid tillit til at samarbeid og gjensidig forståelse mellom mynighetene på den ene side og fiskerne og deres organisasjoner på den annen, skal gjøre det mulig å foreta nødvendige reguleringer.

Regjeringen er ikke innstilt på å føre en politikk der de rene økonomiske utslagsmetoder skal bestemme næringens fremtid.

I samråd med næringen må vi innrette fangst- og for- edlingskapasiteten slik at den står i forhold til bestand- situasjonen. Norge har klare forpliktelser å ivareta som kyststat og som forvalter av de rike og verdifulle fiske- forekomster i norske farvann.

Etableringen av 200 mils sone har gitt oss økt ansvar - men den har samtidig gitt norske fiskerier nye muligheter.

Som fiskerinasjon har Norge alltid vært langt fremme når det gjelder teknologisk utvikling og forskning, og - innenfor fiskeforedling.

I en verden som bokstavlig talt roper etter mat,

spesielt næringsrik mat som fisk, må det være en sentral oppgave for oss å utnytte råstoffene bedre. Maksimal fiskeforedling og bearbeiding kan også gi gode arbeidsplasser i distriktene som trenger det. Regjeringen er vel kjent med at de reguleringer som det har vært nødvendig å sette i verk, skaper problemer i de distrikter som er mest avhengige av de fiskerier som nå rammes.

Jeg vil komme nærmere inn på noen av de mer akutte problemer som man står overfor i de mer vanskeligstilte kystdistriktene.

I tillegg til arbeidet med de langsiktige oppgaver å styrke næringsgrunnlaget i nord, vil vi umiddelbart sette i verk enkelte tiltak som skal gi befolkningen i de mest vanskeligstilte distriktene en rimelig mulighet til å opprettholde sine kvanta.

Regjeringens kortsiktige støttetiltak retter seg først og fremst mot de mest utsatte kystdistriktene. Det er i denne sammenheng deler av Trøndelagskysten, Helgeland og Finnmark.

De tiltak vi vil sette i verk, er dels rettet direkte mot fiskerne og fiskeriinntekter, dels er det de distriktpolitiske tiltak som retter seg mot lokalsamfunnene.

Regjeringen ser dette akutte problem ikke bare som et fiskeriproblem, kanskje like mye som et distriktsproblem for de lokalsamfunn det gjelder.

Regjeringen vil innføre permanent arbeidsløshetsstrygd for fiskere. Den prøveordningen vi nå har hatt har bare vært åpent for fiske på fartøyer på over 100 tonn. Ved denne nye endringen håper Regjeringen at det skal være mulig å nå dem som har sterkest behov for stønad. Regjeringen er innforstått med at spørsmål om ferieordning for fiskere vil tas opp av Norges Fiskarlag ved de forestående drøftinger om ny fiskeriavtale i 1980.

Sist vinter ble det fra statens side satt av midler for å stimulere kystfiske ved å støtte egne-sentraler for linefisket. Regjeringen vil gå videre med slike tiltak kommende vinter.

Fra Regjeringens side vil det fortsatt bli satt i verk tiltak for å gi sysselsetting og sikre inntekt til folk som rammes av problemet i fiskerinæringen. Det legges opp til et sett av virkemidler:

- støtte til bygg- og anleggsvirksomhet
- støtte til kommunale- og fylkeskommunale arbeidsplasser.
- tilskott til miljøarbeid i fiskeindustrien
- ekstraordinære arbeidsplasser i statlig regi.

Regjeringen er klar over at den økonomiske situasjon i en rekke kommuner vil bli vanskelig på grunn av de sviktende inntekter. Vi vil bøte på dette ved å tilgodese nordnorske kommuner særskilt når de 80 mill.kroner i ekstraordinære skattefordelingsmidler skal fordeles.

Kommunaldepartementet vil allerede i denne uken foreta denne fordelingen. Av de ordinære skattefordelingsmidler går 30 prosent til Nord-Norge. Den forestående ekstratildeling vil være enda sterkere orientert mot Nord-Norge, ved at hele 50 prosent vil gå til denne landsdeles.

I noen av kystdistriktene, kanskje særlig i Finnmark, har det vært mangel på bygningsarbeidere og personell til helse- og sosialetaten. Gjennom spesielle opplæringstiltak vil vi ta sikte på å kunne dekke disse behovene, samtidig med at folk kan tilbys ny sysselsetting.

For å kunne gjøre den best mulige bruk av de virkemidler som statsmyndighetene har til å påvirke arbeidsmarkedet, er det viktig av kommunalt myndigheter viser det nødvendige initiativ. Regjeringen vil be arbeidskraftmyndigheter og andre statlige myndigheter om å legge vekt på

et nært samarbeid med de berørte kommuner for å finne løsninger og tiltak som passer best i lokalsamfunnene.

Selv om jeg mener at statlige distriktsutbyggingsmyndigheter etter hvert må medvirke sterkere i denne del av oppgaven, vil det først og fremst være opp til de lokale samfunn selv, med de kommunale myndigheter, lokale bedrifter og enkeltpersoner, å utarbeide realistiske planer for hvordan arbeids- og næringsliv i det enkelte lokalsamfunn, i den enkelte kommune kan styrkes. Det er bare gjennom et slikt effektivt samspill mellom sentrale og lokale myndigheter at vi kan komme fram til de gode distriktsutbyggingstiltak som vil gi en varig fordel for distriktene.